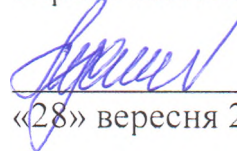

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 С. Ю. Лукашевич
«28» вересня 2023 р.

СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА ОБ'ЄКТАХ
КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Галузі знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальності: 262 Правоохоронна діяльність

Освітні програми: Правоохоронна діяльність

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Форма навчання: денна / заочна

Силабус введено в дію
з 01.10.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробники:
професор кафедри права гуманітарно-
правового факультету,
доктор юридичних наук

Н. Є. Філіпенко

доцент кафедри права гуманітарно-
правового факультету,
кандидат юридичних наук

С. І. Перепелиця

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Права
гуманітарно-правового факультету

протокол № 1 від 28. 08. 2023 року

В.о. завідувача кафедри
доктор юридичних
наук, професор

Н. Є. Філіпенко

Погоджено
з представником здобувачів освіти

Д.Є. Донець

1. Загальна інформація про викладачів

ПІБ: Філіпенко Наталія Євгенівна

Посада: професор

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

- «Теорія держави та права»;
- «Кримінологія»;
- «Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні»;
- «Актуальні проблеми правового регулювання та організації безпеки суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та повітряного транспорту»
- «Актуальні проблеми запобігання корупції»;

– «Судові експертизи кримінальному та адміністративному провадженні за фактами втручання у діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту».

Напрями наукових досліджень:

- сучасні напрями протидії кримінальній кіберпротиправності;
- актуальні напрями забезпечення безпеки критичної інфраструктури;
- права людини та їх забезпечення під час здійснення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів;
- теоретичні проблеми організації проведення судових експертиз за фактами вчинення кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, автоматизованих систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку;
- стратегія розвитку міжнародного співробітництва судово-експертних установ України із закордонними спеціалістами у попередженні терористичних атак на об'єкти авіакосмічної галузі та критичної інфраструктури;
- юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- теоретико-правові та організаційно-тактичні питання забезпечення державної політики протидії злочинності на об'єктах аерокосмічної галузі як складової критичної інфраструктури України.

Профайл викладача: Тел.: (066) -305-20-64

E-mail: n.filipenko@khai.edu

<https://orcid.org/0000-0001-5524-2259>;

<https://education.khai.edu/lecturer/filipenko-nataliia-evhensvna>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

Робоче місце: 205 к-2.

ПІБ: Перепелиця Сергій Іванович

Посада: доцент кафедри права

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Перелік дисциплін, які викладає:

«Кваліфікація кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту», «Кримінальний процес», «Права і свободи людини у правоохоронній діяльності», «Міжнародний захист прав людини» (правова компетентність), «Правова допомога та правозахисна діяльність в Україні» (правова компетентність), «Національна система захисту прав людини» (правова компетентність)

Напрями наукових досліджень:

- безпека критичної інфраструктури;
- права людини та їх забезпечення під час здійснення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів;
- історичні закономірності формування теорії ОРД як окремої галузі наукового знання;
- теоретичні проблеми формування метатеорії та приватних правових теорій;
- проблеми формування новітньої парадигми теорії та практики ОРД у сфері забезпечення загальної та спеціальної превенції, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень на об'єктах інфраструктури повітряного транспорту

Контактна інформація: e-mail: s.perepelitsa@khai.edu.

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor.

1. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Денна: 4 кредита ЄКТС /120 годин, у тому числі аудиторних – 48 год. (лекції 24 год., семінарські / практичні 24 год.), самостійної роботи здобувачів – 72 год.

Заочна: 4 кредита ЄКТС /120 годин, у тому числі аудиторних – 16 год. (лекції 06 год., семінарські / практичні 10 год.), самостійної роботи здобувачів – 134 год.

Форма здобуття освіти – денна/заочна

Дисципліна – обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські / практичні заняття

Види контролю – модульний контроль, диференційований залік

Мова викладання – українська

Пререквізити: Кримінологія; Актуальні проблеми теорії права; Сучасні проблеми кримінального права та кримінології; Оперативно-розшукові заходи, Міжнародні стандарти авіаційної та космічної діяльності в правовій системі України, Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства.

Кореквізити навчальної дисципліни: Сучасні проблеми доказування у кримінальному провадженні; Використання кримінального аналізу щодо протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми правового регулювання та організації безпеки суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції; Актуальні питання забезпечення прав і свобод людини у правоохоронній діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання знань, умінь, навичок та методичних прийомів, що необхідні для здійснення кримінального аналізу, алгоритмів дій з отримання, системного аналізу, обробки та використання наявної інформації та формування інтегрованих баз даних; розкрити поняття та порядок формулювання криміналістичних версій; поняття та призначення діаграм зв'язків, подій, діяльності, аналізу правопорушення.

Завдання: формування навичок організації та методики здійснення кримінального аналізу в умовах навчально-практичної та реальної обстановки; створення теоретичного уявлення змісту діяльності з протидії окремим видам кримінальних правопорушень у сфері повітряного транспорту; поглибити та систематизувати знання щодо характеристики загроз безпеки діяльності об'єктів критичної інфраструктури повітряного транспорту та заходів з їхньої нейтралізації; ознайомити з вітчизняним і зарубіжним досвідом діяльності правоохоронних органів та структур авіаційної безпеки з протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах повітряного транспорту; надати

магістрантам знання щодо сутності складових характеристики кримінальних правопорушень на об'єктах повітряного транспорту; сформувати практичні навички щодо формування алгоритму аналізу кримінологічної обстановки на об'єктах повітряного транспорту; надати теоретичні знання та практичні навички з методики та тактики протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах повітряного транспорту.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК).

СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

СК13. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях.

СК14. Здатність здійснювати контроль та координацію забезпечення умов дотриманням дозвільної системи та адміністративного нагляду.

СК17. Здатність управління діяльністю служб в сфері убезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

Очікувані результати навчання

ПРН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

ПРН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

ПРН3. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність.

ПРН6. Спілкуватися англійською мовою усно і письмово з професійних та наукових питань правоохоронної діяльності на рівні B2 (відповідно до європейської шкали рівнів).

ПРН7. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також

розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді.

ПРН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

ПРН9. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.

ПРН10. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

ПРН13. Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

ПРН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

ПРН16. Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань.

ПРН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

ПРН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

Додаткові програмні результати навчання:

ПРН20. Вміти виявляти системні проблеми та визначати стратегічні напрямки протидії кримінальній протиправності на об'єктах обслуговування та убезпечення.

ПРН22. Організовувати та координувати діяльність правоохоронних підрозділів з виявлення потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

ПРН23. Планувати, організовувати, координувати здійснення правоохоронних заходів за фактами виявлених правопорушень та нейтралізації їх наслідків.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Аналітична діяльність та процес аналізу кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Поняття, сутність, завдання і місце інформаційно-аналітичної роботи у протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах критичної інфраструктури. Об'єкти та суб'єкти аналітичної діяльності у сфері протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах критичної інфраструктури суб'єктів господарчої діяльності на повітряному транспорті. Роль і місце інформаційно-аналітичної роботи у системі заходів протидії злочинності. Елементи інформаційно-аналітичної роботи: інформація (поняття та види), модель та критерії оцінки інформації. Роль і місце інформаційно-аналітичної роботи у системі заходів протидії злочинності.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Правові та організаційні питання захисту безпеки критичної інфраструктури держави.

Зміст теми

Базові методи та критерії ідентифікації об'єктів критичної інфраструктури. Правові основи захисту об'єктів повітряного транспорту. Організаційні проблеми регулювання безпеки об'єктів та суб'єктів повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Актуальні питання характеристики та кваліфікації загально-кримінальних правопорушень що вчиняються на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Види та характеристика безпекових загроз критичній інфраструктурі. Види та характеристика безпекових загроз критичній інфраструктурі. Кримінальні правопорушення як вид безпекових загроз критичній інфраструктурі та повітряного транспорту. Розуміння сутності об'єкту кримінального правопорушення у критичній інфраструктурі та повітряному транспорті в контексті сучасної доктрини кримінального права. Суб'єкт кримінального правопорушення у критичній інфраструктурі та повітряному транспорті за міжнародним та національним законодавством країн світу. Актуальні питання характеристики та кваліфікації загальних кримінальних правопорушень у критичній інфраструктурі та повітряному транспорті.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Актуальні питання характеристики та кваліфікації транспортних кримінальних та інших правопорушень на об'єктах повітряного транспорту.

Зміст теми

Сучасна характеристика та система транспортних кримінальних та інших правопорушень. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації повітряного транспорту, вчинювані працівниками транспорту та особами, які здійснюють їх ремонт. Кримінальні правопорушення, пов'язані з угоном, захопленням об'єктів повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 5. Актуальні питання кваліфікації інших кримінальних правопорушень щодо протиправного втручання в діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Особливості характеристики та кваліфікації інших кримінальних правопорушень проти об'єктів критичної інфраструктури України та повітряного транспорту. Особливості характеристики та кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері екологічної безпеки об'єктів критичної інфраструктури України та повітряного транспорту. Особливості характеристики та кваліфікації кримінальних правопорушень терористичної спрямованості.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 6. Правові та організаційні аспекти протидії кримінальним правопорушенням що складають загрози безпеці на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Поняття та кримінологічна характеристика кримінальної протиправності та загроз безпеці діяльності об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Сучасна кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень щодо протиправного втручання в діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Напрями протидії кримінальній протиправності та загрозам безпеці діяльності об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Змістовний модуль 2.

Тема 1. Актуальні правові та організаційні питання виявлення кримінальних та некримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Принципи та механізми забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи в кримінальному судочинстві під час доказування. Особливості забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи в правоохоронній діяльності у сфері кримінально-процесуального доказування на етапах збирання, перевірки та оцінки доказів. Теоретичні та практичні

питання закріплення та функціонування принципу забезпечення обвинуваченому права на захист у кримінальному процесі України. Теоретичні та практичні питання забезпечення потерпілому права на доказування.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Сучасні правові та організаційні питання використання методів та заходів отримання інформації щодо виявлення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Правові засади виявлення формування причин та умов вчинення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Спеціальні методи та заходи виявлення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Гарантії забезпечення прав і свобод людини під час проведення заходів з виявлення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Актуальні питання криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Сучасні особливості тактики досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Сучасні проблеми методики розслідування кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Особливості розслідування кримінальних проваджень за фактами вчинення кримінальних право-порушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Актуальні проблеми правових та матеріальних підстав початку досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Сучасні організаційні засади досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту. Особливості тактики провадження окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 5. Актуальні питання методики розслідування кримінального провадження за фактами вчинення окремих кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Сучасна методика досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення окремих транспортних кримінальних правопорушень на об'єктах повітряного транспорту. Сучасна методика досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення окремих кримінальних правопорушень, пов'язаних з угоном, захопленням об'єктів повітряного транспорту. Сучасна методика досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення окремих кримінальних правопорушень у сфері екологічної безпеки об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 6. Актуальні питання використання негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінального провадження за фактами вчинення окремих кримінальних правопорушень на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Зміст теми

Актуальні питання щодо сутності та місця негласних слідчих (розшукових) дій у вирішенні задач кримінального провадження. Методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Поняття, завдання, види негласних слідчих (розшукових) дій та їх місце у системи слідчих (розшукових) дій (НС(Р)Д). Об'єкти відносно яких можливо проводити негласні слідчі (розшукові) дії. Види негласних слідчих (розшукових) дій та підстави їх класифікації: за ступеню втручання в права та свободи громадян; за об'єктами та суб'єктами провадження; засобами, що використовуються під час проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій; завданнями, що вирішуються під час НС(Р)Д можливістю використовувати конфіденційну співпрацю з іншими особами під час їх проведення то що. Формальні, матеріальні та інформаційні підстави щодо проведення НС(Р)Д визначені чинним законодавством. Стандарти ЄСПЛ щодо обмеження прав і свобод людини під час здійснення інших НС(Р)Д. Правові вимоги щодо проведення інших НС(Р)Д. Загальні тактичні особливості проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій. Напрямки використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та з іншою метою у межах кримінального провадження.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне заняття 2 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

7. Методи контролю

Поточний контроль: опитування на практичних заняттях; вирішення окремих правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих правових інститутів; проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій.

Підсумковий контроль: складання модульного контролю; складання диференційованого заліку.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовний модуль 1			
Робота на лекції	0...1	8	0...8
Робота на практичних заняттях	0...4	8	0...32
Модульний контроль	6...10	1	6...10
Модуль 2			
Змістовний модуль 2			
Робота на лекції	0... 1	8	0...8
Робота на практичних заняттях	0...4	8	0...32
Модульний контроль	6...10	1	6...10
Усього за семестр			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний частково, але основні практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом сформовані. Незначна частина передбачених робочою програмою тем навчальної дисципліни не опановано на достатньому рівні, або якість опанування навчального матеріалу деяких з тем та модульних контролів оцінено числом балів, близьким до мінімального. Відповіді (в усній або письмовій формі) фрагментарні, непослідовні без посилань на нормативно-правові акти. У здобувача вищої освіти в цілому сформовані

загальні та спеціальні компетентності, на формування яких спрямована навчальна дисципліна, а також він (вона) здатні продемонструвати на базовому рівні основні програмні результати навчання.

Добре (75-89). Основний теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний повністю, практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом в основному сформовані. Всі навчальні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, виконані, а якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками. Відповіді (в усній або письмовій формі) надаються із декількома незначними помилками, або з однією значною помилкою, допускаються помилки при посиланні на нормативно-правові акти. У здобувача вищої освіти сформовані загальні та спеціальні компетентності, на формування яких спрямована навчальна дисципліна, а також він (вона) здатні продемонструє програмні результати навчання.

Відмінно (90-100). Теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний студентом повно, необхідні практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом повністю сформовані. Всі навчальні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, виконані своєчасно і в повному обсязі. Відповіді (в усній або письмовій формі) надаються повно із посиланням на нормативно-правові акти, послідовно та без помилок або з однією - двома незначним помилками. У здобувача вищої освіти повністю сформовані загальні та спеціальні компетентності, на формування яких спрямована навчальна дисципліна, а також він (вона) здатні якісно продемонструвати програмні результати навчання.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів) (підтвердження - сертифікат учасника, тези наукової доповіді);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів) (підтвердження - диплом (грамота) учасника);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (15 балів) (підтвердження - сертифікат учасника або скріншот з екрану, конспект лекції);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (20 балів) (підтвердження - сертифікат учасника);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів) (підтвердження – сертифікат курсу);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів) (підтвердження - сертифікат учасника, диплом або інший документ, що посвідчує участь студента у конкурсі);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів) (підтвердження – довідка з навчального закладу, конспект доповіді та фото із заходу);

- написання реферату (5 балів) (підтвердження – реферат);

- участь у заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів) (підтвердження - сертифікат учасника або скріншот з екрану, конспект лекції);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту (модульного контролю) складається з тестового завдання (50 балів), двох теоретичних питань (по 10 балів кожне) і одного практичного завдання (30 балів).

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового

завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до іспиту не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>), «Кодексом академічної доброчесності Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti/>) та «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти». Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до оцінювання допускаються роботи, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни <http://library.khai.edu/catalog>;
2. Навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД) <http://library.khai.edu/catalog>;
3. Методичні вказівки та рекомендації для виконання контрольних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
4. Дібрані матеріали для самостійної роботи студентів.
5. Інтернет-сторінки правоохоронних та судових органів та інші інтернет-ресурси.

11. Рекомендована література

Базова

1. Повітряний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 48-49, ст.536 (зі змінами та доповненнями № 199-IX від 17.10.2019, ВВР, 2019, № 51, ст.377 № 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188 № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408 № 759-IX від 13.07.2020, ВВР, 2020, № 48, ст.430)
2. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст.131 (із змінами та доп.).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 3–4. Ст. 21. (із змінами та доп.).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)* 1984, додаток до № 51, ст.1122 (із змінами та доповненнями № 1000-IX від 06.11.2020, ВВР, 2021, № 4, ст.28 № 1019-IX від 02.12.2020, ВВР, 2021, № 15, ст.125 № 1074-IX від 04.12.2020, ВВР, 2021, № 15, ст.131 № 1080-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 6, ст.47 № 1187-IX від 03.02.2021 № 1231-IX від 16.02.2021 № 1320-IX від 04.03.2021 № 1357-IX від 30.03.2021 № 1366-IX від 30.03.2021 № 1367-IX від 30.03.2021 }
5. Закон України Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 16, ст.199 (зі змінами № 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188)
6. Про транспорт : Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994, N 51. ст.446. (зі змінами ВВР, 2019, № 46, ст.295 № 720-IX від 17.06.2020 }

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

1. Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації України: Указ Президента України від 15 січня 1998 року № 17/98. Урядовий кур'єр. 1998. № 13-14. (із змінами та доп.).

ПОСТАНОВИ/РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

1. Положення про використання повітряного простору України: Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 954. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF#Text>
2. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92. {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 294 від 26.04.2017}/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-%D0%BF#Text>
3. Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2012 р. № 938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/938-2012-%D0%BF#Text>

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ТРАНСПОРТУ/МІНІСТЕРСТВА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

1. 09.02.2010 року № 68 «Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі країни», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2010 року за № 307/17602.
2. 22.12.2006 року № 1179 «Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві», зареєстровано в Мін'юсті 28 березня 2007 року за № 286/13553.
3. 20.04.2007 року № 329 «Про затвердження Програми контролю якості безпеки авіаційних суб'єктів», зареєстровано в Мін'юсті 10 травня 2007 року за № 493/13760.
4. 18.06.2007 року № 508 «Про затвердження Програми підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 5 липня 2007 року за № 769/14036.
5. 17.06.2008 року № 48/ДСК «Про затвердження Інструкції щодо дій екіпажу у разі виникнення надзвичайних ситуацій на борту повітряного судна під час виконання пасажирських авіаперевезень».
6. 26.03.2010 року № 159 «Про затвердження Положення про розслідування авіаційних подій та інцидентів», зареєстровано в Мін'юсті 2 серпня 2010 року за № 590/17885.
7. 02.11.2010 року № 804 «Про затвердження Правил проведення службового розслідування актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2011 року за № 106/18844.
8. 17.06.2020 № 356 «Про затвердження Інструкції з оцінки рівня загрози безпеці цивільної авіації України», зареєстровано в Мін'юсті 01 жовтня 2020 року за № 960/35243.

НАКАЗИ УКРАВІАТРАНСУ, УКРАВІАЦІЇ, ДЕРЖАВІААДМІНІСТРАЦІЇ ТА ДЕРЖАВІАСЛУЖБИ УКРАЇНИ

1. 18.01.2004 року № 188 «Про затвердження Правил розслідування надзвичайних подій та пошкоджень цивільних повітряних суден в Україні».
2. 18.03.2005 року № 199 «Про затвердження Інструкції про порядок перевезення зброї та боєприпасів пасажирськими рейсами авіаційного транспорту», зареєстровано в Мін'юсті 11 квітня 2005 року за № 378/10658.
3. 20.09.2005 року № 684 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів».
4. 19.10.2005 року № 660 «Про затвердження Типового класифікатора актів несанкціонованого втручання в діяльність дорожньо-транспортного комплексу, сфери зв'язку та інформатизації України».
5. 23.02.2006 року № 143 «Про забезпечення авіаційної безпеки, посилення контролю та обмеження польотів українських повітряних суден у країнах з нестабільним становищем», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2006 року за № 482/12356.

6. 11.04.2006 року № 260 «Про затвердження порядку взаємодії структурних підрозділів Державіаслужби при виникненні авіаційної події, інциденту, надзвичайної події та пошкодження повітряного судна на землі».

7. 05.07.2006 року № 482 «Про затвердження Положення про взаємодію в контрольованій зоні авіаційних суб'єктів служб авіаційної безпеки з підрозділами центральних органів виконавчої влади, щодо забезпечення авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 27 липня 2006 року за № 881/12755.

8. 30.05.2012 року № 386 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємного інформування під час перевезення пасажирськими повітряними судами озброєних співробітників УДО України».

9. 15.03.2019 року №322 «Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 594/33565

10. 07.08.2019 року № 1017 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила охорони повітряних суден та інших важливих об'єктів цивільної авіації, забезпечення контролю доступу до них», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 28 серпня 2019 року за № 991/33962.

11. 05.11.2020 № 1762 «Про затвердження Авіаційних правил України «Положення про службу авіаційної безпеки суб'єкта авіаційної діяльності, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 23 грудня 2020 року за № 1282/35565.

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ

1. 21.08.1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів», зареєстровано в Мін'юсті 7 жовтня 1998 року за № 637/3077.

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року). Редакція від 01.10.1998, підстава - 995_933. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text

2. Конвенція про злочини та інші акти, вчинені на борту повітряних суден (Токіо, 1963 року, Приєднання від 21.12.1987, підстава - 5049-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244#Text

3. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 1970 року, Редакція від 10.09.2010, підстава - 954_014). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167#Text

4. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року, Редакція від 24.02.1988, підстава - 995_269). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_165#Text

5. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року, Ратифікація від 14.03.1989, підстава - 7247-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_269#Text

6. Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня, 1991 року, Ратифікація від 03.12.1997, підстава - 687/97-ВР). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_016#Text

7. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року. URL: [https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20\(2016\)](https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20(2016))

8. Додаток 17 «Міжнародні стандарти та рекомендована практика. Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ» (Документ v0356763-11, поточна редакція — Прийняття від 07.11.2011. 11 видання, липень 2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356763-11#Text>

9. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ICAO, 11-те видання, 2019 року). URL: <https://avia.gov.ua/bezpeka-aviatsiyi/aviatsijna-bezpeka/perelik-ormatyvno-pravovyhdokumentiv-z-aviatsijnoyi-bezpeky/>.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми кримінального права: навч. Посібник / В.В. Попович та ін. Київ: Юр Інком Інтер, 2009. 256 с.

2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Х.: Право, 2017. 400 с.

3. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право», спеціалізацією «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Берднік І.В. Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. 2018. 87 с.

4. Баулін Ю. В. Виклики «нової злочинності» та проблеми кримінального права в умовах глобалізації Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. Харків : Право. 2017. С. 25-28

5. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / І. О. Зінченко, О. О. Володіна ; М-во освіти і науки України, Нац. юридичний ун-т ім. Ярослава Мудрого, за заг. ред. М. І. Панова. Харків. Право, 2019. 248 с.

6. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних порушень : навч. - наоч. посіб. (структур. - лог. схеми) / І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" : Факт, 2021. 312 с. 978-966-637-980-4. URL: https://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=

7. Новітні кримінально-правові дослідження – 2019 : альманах наукових досліджень / за ред. О. В. Козаченка, О. М. Мусиченко. – Миколаїв : СПД Румянцева Г. В., 2019. 278 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11514/Almanax.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Колодяжний М.Г. Сучасний зарубіжний досвід громадського впливу на злочинність / за заг.ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2017. 252 с.
9. Серкевич І.Р. Кримінологічна детермінанти і кримінально-правова протидія тероризму : дис. канд. юрид.наук: спец. 12.00.08 / Львів.держ. ун-т внутр.справ. Л., 2015. 215 с.
10. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології / за заг.ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2016. 192 с.
11. Орловский, М. Н. Авиационная безопасность [Текст]: учеб. пособие / М. Н. Орловский, А. А. Сердюков, С. Ш. Шаабдиев. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2016. – 208 с.
12. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних порушень : навч. - наоч. посіб. (структур. - лог. схеми) / І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко. Харків: Нац. аэрокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авиац. ін-т" : Факт, 2021. 312 с. 978-966-637-980-4. URL: https://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=
13. Шинкаренко І.Р. Основи боротьби з тероризмом: навч. посіб. для вищих навчальних закладів МВС України / Шинкаренко І.Р., Ханькевич А.М., Никифорчук Д.Й. та ін.. – МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2011. – 403 с. – Словник термінів с. 337-387.
14. Боротьба з тероризмом. (Рекомендовано МОН України) навчальний посібник/ Шинкаренко І.Р. розділ 4. / за заг. редакцією професора В.В. Коваленка / [Джужа О.М., Никифорчук Д.Й., Комарницький В.М. та ін.].- К.: МОН України, 2013. – 584с.
15. Шинкаренко І.Р. Правові та організаційні основи здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій (структурно-логічні схеми) підрозділами кримінальної поліції: навчальний посібник / І.Р. Шинкаренко, І.О. Шинкаренко, О.В. Кириченко / за ред. професора І.Р. Шинкаренка. – Д. : ДДУВС, 2017. – 224 с.
16. Правові та організаційні основи використання спеціальної техніки у протидії злочинності : навч. посібник / [Д.Б. Санакоєв, І.Р. Шинкаренко] / за заг. ред. проф. І.Р. Шинкаренка. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 260 с. (Рекомендовано вченою радою 26 квітня 2016 р. Протокол №4)
17. Шинкаренко І.Р. Загальні основи здійснення тактичних комбінацій під час оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій: Навч. посіб. / І.Р. Шинкаренко, К.О. Чаплинський. – Д.: ДДУВС, 2016. – 158 с.

18. Алгоритм дій поліцейських підрозділів кримінальної поліції (карний розшук) щодо документування злочинів, що вчинюються в надзвичайних умовах: методичні рекомендації / І.Р. Шинкаренко, А.Є. Дідочкін, А.О. Кисельов. – Дніпро: ДДУВС, ГУ НП в Дніпропетровській області, 2016. – 34 с.

19. Шинкаренко І.Р. Організаційно-тактичні особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій : навчальний посібник. – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2017. 264 с.

20. Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз : навч. наочн. посіб. для працівників правоохоронних органів / Укладачі: О.П. Угровецький, В.В. Аброськін, І.Р. Шинкаренко та ін. / Міністерство юстиції України; Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса. Харків: ХНДІСЕ, Прміль, 2019. 180 с.

21. Шинкаренко І.Р. Кримінальна розвідка як складова державної стратегії оперативно—розшукової діяльності / І.Р. Шинкаренко // Науковий вісник ДДУВС: Збірник наукових праць. – 2016. – .Спец. вип.. № 1 . – С. 245-253.

22. Шинкаренко І.Р. Проблеми запровадження кримінального аналізу в діяльність підрозділів кримінальної поліції: теоретико-історичне підґрунтя // Науковий вісник ДДУВС: Збірник наукових праць. – 2017. – № 1 . – С. 245-253.

23. Шинкаренко І.Р., Мороз С.М. Проблеми правового регулювання використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами // Науковий журнал «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». 2017.- Спеціальний випуск. С. 243-246 (включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка ПольщаЮ, Варшава).

24. Шинкаренко І.Р. Проблеми використання в діяльності оперативних підрозділів національної поліції України кримінального аналізу: теоретико-історичне підґрунтя // Науковий вісник ДДУВС: Збірник наукових праць. 2017. спецвипуск № 1 . С. 215-229. (включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка ПольщаЮ, Варшава)

25. Шинкаренко І.Р. Проблеми наукового забезпечення державної політики у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх.* 2018. Спеціальний випуск №1. С. 190-198. включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава) DOI <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2018-SB1-190-198>

26. Шинкаренко І.Р., Пиріг І.В. Принципи судової експертизи // Збірник наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики». Випуск 18. 2018. С. 221-230. (включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава) DOI <https://doi.org/10.32353/khrife.2018.24>

27. Шинкаренко І.Р., Мешков О.О. К вопросу о теоретической сущности судебной экспертизы случаев электротравмирования. *LEGEA SI VIATA: Publicatie stintifico – practica*. Aprilie (№4/1) 2019. С. 57-59. URL : <http://www.legeasiviata.in.ua/index.php/zhurnaly?id=372> 12.12.2019-0:26

28. Шинкаренко І.Р., Спіціна Г.О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх*. 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-253-262

29. Mykola Nechyporuk, Volodymyr Pavlikov, Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko Cyberterrorism Attacks on Critical Infrastructure and Aviation: Criminal and Legal Policy of Countering. Conference on Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering– Synergetic Engineering ICTM 2020: Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering. 2020 pp 206-217(Indexed by SCOPUS, INSPEC, WTI Frankfurt eG, zbMATH, SCImago More information about this series at. URL: <http://www.springer.com/series/15179>; <https://doi.org/10.1007/978-3-030-66717-7>

30. Шинкаренко І. Р., Захаров В. П., Шинкаренко І. І., Захарова О. В. Концептуальні аспекти використання біометричних технологій у сфері запобігання кримінальним правопорушенням на повітряному транспорті. *Архів кримінології та судових наук*. Вип. 3. 2021. 102-113.

Інформаційні ресурси

1. ІКАО. URL: <https://www.icao.int/about-icao/pages/default.aspx>
2. Державна авіаційна служба України. URL: <https://avia.gov.ua/>
3. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
4. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
5. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
6. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
8. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
9. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
10. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
11. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
12. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
13. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua

14. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/>
15. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
16. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
17. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
18. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>